

Med stöd av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till Salabygdens fornminnesförening utan ersättning överlåta dels de i propositionen nr 124 föreslagna, Salberga sjukhus tillhöriga områdena vid Väsby kungsgård, dels det inom kungsgårdens område belägna mindre markområdet, som tidigare av sjukhuset använts som trädgårdsland.

Stockholm den 31 mars 1953.

Ernst Jacobsson.

Sven Vigelsbo.

Nr 483.

Av fröken Olsson, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 126, angående vissa frågor rörande statsbidrag till försöksdistrikt med enhetsskola, m. m.*

De skoldistrikt som bedriver försöksverksamhet med enhetsskola har måst ikläda sig ganska dryga kostnader för denna verksamhet, och de har gjort det emedan de ansett sig ha fått bindande försäkringar om att få ersättning för sina merkostnader så snart utbyggandet av enhetsskolan hunnit så långt att läget kan överblickas och grunderna för statsbidrag fastställas. Så säger t. ex. skolkommissionen, att "dessa kostnader bör så långt möjligt åvila statsverket"; departementschefen i proposition 1950: 133: "Jag finner det önskvärt att staten kan ikläda sig huvudparten av kostnaderna"; i proposition 1951: 155: "Försöksverksamheten är ett riksintrasse, som inte bör medföra större kostnader än för andra liknande distrikt", och statsutskottet i utlåtande 1952: 174: "— — att kommunerna verkligen erhåller kompensation för de ökade utgifter de påtagit sig för att bedriva en försöksverksamhet, som måste betraktas som en hela rikets angelägenhet". Dessa uttalanden om försöksverksamheten som ett riksintrasse måste ju alldeles särskilt gälla de tretton ursprungliga försöksdistrikten, som åtog sig att starta försöksverksamheten så tidigt, att vissa erfarenheter skulle hinna göras redan innan riksdagen fattade principbeslut om enhetsskolan.

I den nu föreliggande propositionen om statsbidrag till försöksverksamheten har emellertid just dessa distrikt satts i oförmånligare ställning än de som först senare kommit med i försöksverksamheten. De första försöksdistrikten måste nämligen anställa ämneslärare för högstadiet redan läsåret 1951—1952, medan det 100-procentiga statsbidraget till dessa tjänster föreslås skola utgå först från läsåret 1952—1953.

Som skäl för högre statsbidrag till ämneslärare anföres att skoldistriktet annars kan frestas att i alltför hög grad upprätthålla undervisningen med timlärare, till vilka redan nu fullt statsbidrag utgår. Som framhållits i flera remissyttranden är det emellertid inte kommunandelen i ämneslärarnas löner som varit mest betungande för distriktet, utan det är de 22 procent av övningslärarnas löner som kommunerna får betala. Det har väckt en viss oro att betydligt färre elever än man väntat valt praktiska tillvalsämnen i sjunde och åttonde klass. Om kommunerna skall ha intresse av att bygga ut de praktiska linjerna på bekostnad av de mer teoretiska, bör detta inte få ställa sig väsentligt dyrare. Det är ju meningen att i enhetsskolan de praktiska och de teoretiska ämnena skall vara jämställda.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer jag,
att riksdagen måtte besluta

1) anta propositionen nr 126 med den ändringen att statsbidrag med 100 procent skall utgå till ämneslärare i samtliga försöksdistrikt från det år försöksverksamheten når enhetsskolans högstadium,

2) hemställa hos Kungl. Maj:t om en översyn av bestämmelserna för kostnadsfördelningen mellan stat och kommun för den praktiska utbildningen i enhetsskolan, med syfte att jämställa denna utbildning med den teoretiska.

Stockholm den 31 mars 1953.

Gunnel Olsson.
